

CCS Prinos – News

Επίκαιρες Εξελίξεις και επιπτώσεις της Εκτελεστικής Απόφασης „COM(2025) 367 final” της 30/06/2025 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την τροποποίηση του Ελληνικού Σχέδιου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Περιεχόμενα	Περίληψη
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ευρωπαϊκές Οδηγίες C(2025) 3218 & C(2025) 3222 2. Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2025) 367 final από την 30.6.2025 3. Ο φάκελος του έργου στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (Η.Π.Μ.) 4. Οικονομική ευρωστία του φορέα 5. Σχέδιο ένταξης του νομού Καβάλας στο Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) 	<p>Τις τελευταίες εβδομάδες είχαμε αρκετές τροποποιήσεις και καινούργιες αποφάσεις της ΕΕ σχετικά με το έργο στον Πρίνο. Το άρθρο αυτό ασχολείται αρχικά με τον κανονισμό που εξαιρεί την Energean από την υποχρέωση αποθήκευσης ενώ ταυτόχρονα της δίνει την δυνατότητα να ενεργεί είτε ως “operator” είτε ως “facility owner” και να χρησιμοποιεί υπεργολάβους (subcontractors). Επί πλέον ένα άλλο σημαντικό γεγονός που θα μας απασχολήσει είναι η Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2025) 367 final από την 30.6.2025 με την οποία η Ελλάδα ζήτησε την <u>απόσυρση</u> του μέτρου 16997 και μέρη του μέτρου 16831, επικαλούμενη: «διαφαινόμενες διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού». Τα μέτρα αυτά προέβλεπαν την έγκριση περιβαλλοντικών όρων και την ολοκλήρωση της τεχνικής προμελέτης για το έργο CCS, με στόχο την ωρίμανση και την έναρξη της υλοποίησης των σχετικών επενδύσεων. Με βάση αυτή την απόσυρση χάνει (προς το παρόν) το έργο τη χρηματοδότηση από το ΤΑΑ, που θεωρείτο βασική πηγή στήριξης. Ένα άλλο σημείο εστίασης είναι η οικονομική ευρωστία του φορέα και ο ρόλος των αντισταθμιστικών μέτρων</p>
<p>Παράρτημα/Πίνακες ¹</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Ενωτικοί και Εθνικοί Θεσμοί γύρω από την κλιματική αλλαγή</i> ▪ <i>Ενωτικοί και Εθνικοί Νομοθετικοί Κανονισμοί και Οδηγίες</i> 	

¹ Οι πίνακες του παραρτήματος περιέχουν λίστες των θεσμών και νομοθετικών οδηγιών και κανονισμών που αναφέρονται σε τούτο το κείμενο

Ευρωπαϊκές Οδηγίες C(2025) 3218 & C(2025) 3222

Τον Μάιο του 2025, προέκυψαν νέα δεδομένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που οδηγούν σε καινούργιες εκτιμήσεις σχετικά με τη συνέχιση του έργου στον Πρίνο, συγκεκριμένα:

Απόφαση C(2025) 3218_Κανονισμός Εφαρμογής: Προσδιορίζει τις υποχρεωμένες εταιρείες για την επίτευξη του στόχου γεωλογικής αποθήκευσης CO₂ για 5s0Mt/έτος μέχρι το 2030. Εξαιρούνται όσες είχαν παραγωγή μικρότερη των 610χιλ. τόνων ισοδυνάμων πετρελαίου (toe=tone of oil equivalent) την περίοδο 2022-2023.

Απόφαση C (2025) 3222_Κατάλογος υπόχρεων και εξαιρουμένων οντοτήτων: Η Energean Oil and Gas περιλαμβάνεται ρητά στις εξαιρούμενες οντότητες (Annex II) και δεν υποχρεούται να συμβάλει στην επίτευξη του ευρωπαϊκού στόχου. Κατά συνέπεια, το έργο αποθήκευσης στον Πρίνο δεν αποτελεί ευρωπαϊκή υποχρέωση ούτε στρατηγικό έργο κοινού ενδιαφέροντος, όπως ισχυρίζεται η ΜΠΕ.

Σύμφωνα με αυτές τις οδηγίες η Energean εξαιρείται από τις υποχρεώσεις γεωλογικής αποθήκευσης CO₂, αλλά επενδύει στον Πρίνο με δημόσια χρηματοδότηση: Δύο μέτρα και δύο σταθμά;

Σοβαρά ερωτήματα εγείρονται για τη διαφάνεια και τη δικαιοσύνη στην εφαρμογή του ευρωπαϊκού Κανονισμού C(2025) 3218, ο οποίος επιβάλλει σε εταιρείες ορυκτών καυσίμων την υποχρέωση να συμβάλουν στη γεωλογική αποθήκευση 50 εκατομμυρίων τόνων CO₂ ετησίως έως το 2030. Ειδικότερα, ενώ ο κανονισμός προβλέπει ότι υπόχρεες είναι οι εταιρείες με παραγωγή άνω των 610.000 toe στην ΕΕ κατά τη διετία 2022–2023, η Energean, μοναδική παραγωγός υδρογονανθράκων στην Ελλάδα, εξαιρείται από την υποχρέωση σύμφωνα με τον εκτελεστικό κατάλογο (Απόφαση C(2025) 3222). Την ίδια στιγμή, η ίδια εταιρεία:

- προωθεί επένδυση για έργο γεωλογικής αποθήκευσης CO₂ στον Πρίνο,
- έχει αιτηθεί δημόσια/ευρωπαϊκή χρηματοδότηση,
- και δηλώνει ότι θα λειτουργήσει ως κόμβος αποθήκευσης CO₂ για τρίτους.

Τα ερωτήματα που οφείλει να εξηγήσει η επιτροπή, ανεξάρτητα από το έργο στον Πρίνο, είναι απλά αλλά καίρια:

- Πώς είναι δυνατόν μια εταιρεία που έχει τη φιλοδοξία να αποθηκεύει CO₂ για άλλους, να μην είναι η ίδια υποχρεωμένη να συμβάλει στον στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για αποθήκευση CO₂;
- Με ποια συγκεκριμένα δεδομένα παραγωγής και σε ποιο νομικό/εποπτικό πλαίσιο εξαιρέθηκε η Energean από τις υποχρεώσεις του Κανονισμού C(2025) 3218, και πώς δικαιολογείται η λήψη δημόσιας χρηματοδότησης για έργο CCS από μη υπόχρεο πάροχο;
- Πώς ελέγχεται η ορθότητα των στοιχείων παραγωγής που δηλώνουν οι εταιρείες;
- Πώς αντιμετωπίζονται διασυνοριακές παραγωγικές δομές (π.χ. παραγωγή εκτός ΕΕ, έδρα εκτός ΕΕ, θυγατρικές εντός ΕΕ);
- Και τι μέτρα λαμβάνει για να μην καταλήξει η αγορά CCS να αποτελεί εργαλείο κερδοσκοπίας από εταιρείες που αποφεύγουν την ίδια την υποχρέωση μείωσης εκπομπών.

Νομικές συνέπειες & ερμηνεία

1. Η Energean μπορεί νομικά να αποθηκεύει CO₂ – αν πληροί τις προϋποθέσεις της Οδηγίας CCS. Η Οδηγία 2009/31/ΕΚ για τη γεωλογική αποθήκευση CO₂ ορίζει ότι μόνο φορείς που έχουν λάβει άδεια αποθήκευσης (storage permit) από το αρμόδιο κράτος-μέλος μπορούν να αποθηκεύουν CO₂ γεωλογικά. Άρα, η Energean (ή η EnEarth) **μπορεί να αποθηκεύει CO₂ η ίδια, εφόσον λάβει την άδεια από τις ελληνικές αρχές (ΥΠΕΝ) και το έργο εγκριθεί τεχνικά και περιβαλλοντικά.**
2. Η Energean μπορεί να ενεργεί είτε ως “operator” είτε ως “facility owner” και να χρησιμοποιεί υπεργολάβους (subcontractors). Η ευρωπαϊκή νομοθεσία δεν επιβάλλει να κάνει η ίδια την τεχνική

αποθήκευση. Η εταιρεία μπορεί να κατέχει την άδεια και να εκτελεί η ίδια την αποθήκευση. Σε αυτήν την περίπτωση η Energean είναι νομικά υπόχρη για ασφάλεια, παρακολούθηση, διαρροές κ.λπ. Μπορεί όμως και να αναθέτει τεχνικά έργα και λειτουργία σε subcontractors. Παρ όλα αυτά η νομική ευθύνη παραμένει δική της, ακόμη κι αν χρησιμοποιεί εξωτερικούς εργολάβους (αυτό ορίζει η Οδηγία CCS — “*responsibility cannot be delegated*”).

3. Ρόλος ως πάροχος υπηρεσιών (**storage-as-a-service**). Αν αποθηκεύει CO₂ για τρίτους, τότε νομικά θεωρείται πάροχος γεωλογικής αποθήκευσης CO₂ και οι πελάτες της (τρίτες εταιρείες) θεωρούνται «υποκείμενα της δέσμευσης»², ενώ εκείνη **φορέας συμμόρφωσης** ως προς την Οδηγία CCS. Αυτό συνεπάγεται κατάρτιση σύμβασης αποθήκευσης μεταξύ Energean και τρίτων (με τεχνικά specs, κόστος, ευθύνη διαρροών)

Σύνοψη των οδηγιών **C(2025) 3218** και **C (2025) 3222**

Ερώτηση	Απάντηση
Μπορεί η Energean να αποθηκεύει CO ₂ ;	Ναι, αν λάβει άδεια σύμφωνα με την Οδηγία 2009/31/ΕΚ και άδεια αποθήκευσης από το ελληνικό κράτος
Πρέπει να το κάνει η ίδια τεχνικά;	Όχι απαραίτητα. Μπορεί να χρησιμοποιεί subcontractors για γεωτρήσεις, injection, monitoring.
Μεταβιβάζει και τη νομική ευθύνη;	Όχι. Η νομική ευθύνη παραμένει δική της ως φορέας της άδειας.
Αν αποθηκεύει για τρίτους, τι σημαίνει;	Με νομικές συμβάσεις μπορεί να λειτουργεί ως "πάροχος CCS". Θεωρείται πάροχος υπηρεσιών αποθήκευσης και δεσμεύεται να πληροί όρους ασφάλειας, συμμόρφωσης και παρακολούθησης.
Ελέγχεται από την ΕΕ/Ελλάδα	Ναι, μέσω ΥΠΕΝ, με κοινοτική παρακολούθηση

² Ο όρος «υποκείμενα της δέσμευσης» (ή «υπόχρησι»/«υπόχρηες οντότητες») και ο «φορέας συμμόρφωσης» αφορούν κυρίως το πλαίσιο του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ ή EU ETS) και άλλων κανονιστικών συστημάτων που σχετίζονται με την υποχρέωση περιορισμού των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, δηλ. οι subcontractors της Energean θα είναι «υποκείμενα της δέσμευσης»

Υποκείμενα της δέσμευσης είναι οι νομικές ή φυσικές οντότητες που υποχρεούνται από τη νομοθεσία να περιορίσουν ή να δηλώσουν τις εκπομπές τους και να παραδώσουν δικαιώματα εκπομπών (emission allowances). Στα γερμανικά χρησιμοποιείται ο όρος *Verpflichtete* ή *verpflichtete Unternehmen*, δηλαδή: «οι υπόχρησι» ή «οι υποχρεωμένες επιχειρήσεις»

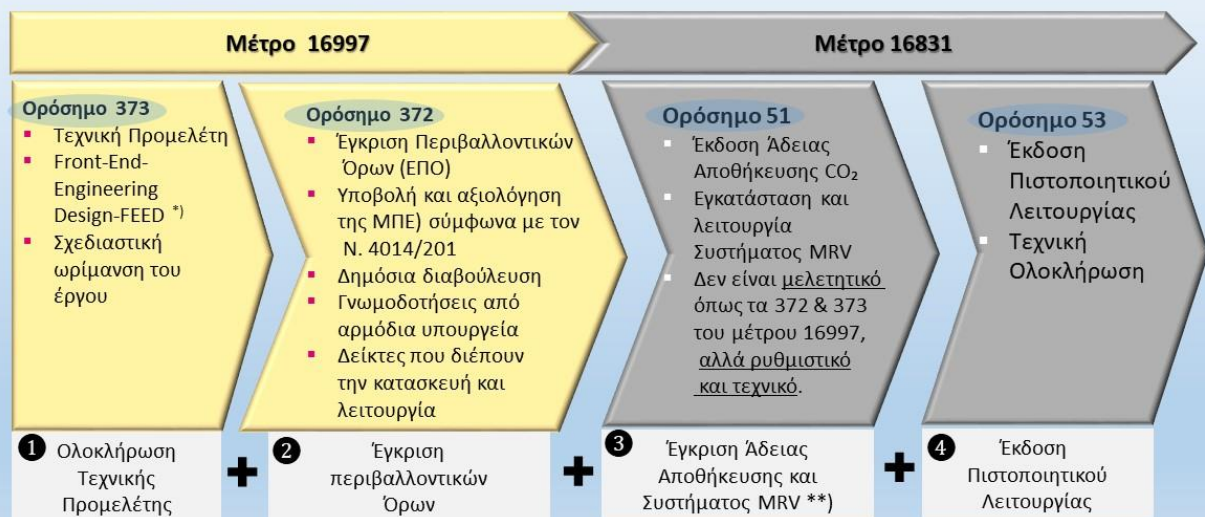
Φορέας συμμόρφωσης είναι η οντότητα που έχει την ευθύνη για τη συμμόρφωση με την υποχρέωση παράδοσης δικαιωμάτων, όπως ορίζεται στο μητρώο (Union Registry). Συνήθως ταυτίζεται με το υποκείμενο της δέσμευσης, αλλά όχι πάντα όπως μάλλον θα γίνει εδώ στην περίπτωση της Energean. Στα γερμανικά χρησιμοποιείται ο όρος *Compliance-Verantwortlicher*.

2. Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2025) 367 final από την 30.6.2025

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε στις 30/6/2025 την τροποποίηση του ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (COM(2025) 367 final (https://www.dnews.gr/images/uploads/2025/07/07/COM_2025_367_1_EN_ACT_part1_v3_04819.pdf)), κατόπιν αιτήματος της ελληνικής κυβέρνησης, η οποία **αφαίρεσε το Μέτρο 16997** από τον κατάλογο και από **το μέτρο 16831 αφαιρέθηκαν επίσης τα ορόσημα 51 και 53** όπως θα δούμε παρακάτω. Το παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζει μια σύνοψη των μέτρων που η ελληνική κυβέρνηση με βάση την απόφαση COM(2025) 367 final με ημερομηνία 30/06/2025 έχει αφαιρέσει από Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Επισκόπηση των αποσυρθέντων μέτρων με βάση την διάταξη COM(2025) 367 final

Απόφαση Ε.Ε. COM(2025) 367 final/30/06/2025 που αφορά στο αίτημα της Ελλάδας για τροποποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Τ.Α.Α.). **Η Ελλάδα ζήτησε την αφαίρεση των εξής μέτρων “λόγω διαφαινόμενων διαταραχών στην αλυσίδα εφοδιασμού”**

*) <https://www.youtube.com/watch?v=koafmxlkNmc>

**) Monitoring, Reporting, Verification

Lampros Sakellariou,
7/8/2025

*) <https://www.youtube.com/watch?v=koafmxlkNmc>

Ας δούμε αυτά τα ορόσημα με λεπτομέρεια.

Οροσημο 373

Το **Ορόσημο 373** προέβλεπε την **ολοκλήρωση της τεχνικής προμελέτης** για το έργο CCS, με στόχο την ωρίμανση και την έναρξη της υλοποίησης των σχετικών επενδύσεων. Η φάση αυτή ονομάζεται FEED (**Front-End-Engineering Design**) ή Technische Entwurfsplanung στα γερμανικά. Αυτή η φάση χρησιμεύει στο να συγκεκριμενοποιηθεί το τεχνικό σχέδιο του έργου σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μπορεί να ληφθεί μια αξιόπιστη επενδυτική απόφαση και να ξεκινήσει η διαδικασία αδειοδότησης.

Το Ορόσημο 373 αποτελούσε κρίσιμο βήμα τεχνικής και περιβαλλοντικής ωρίμανσης του έργου CCS διότι προέβλεπε:

- Ολοκλήρωση της τεχνικής μελέτης για το έργο συλλογής και αποθήκευσης CO₂ (CCS).
- Υποβολή προς έγκριση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία (Οδηγία 2011/92/ΕΕ).
- Λήψη όλων των απαιτούμενων περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, δηλαδή:
 - ο Αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ).
 - ο Έγκριση περιβαλλοντικών όρων από τις αρμόδιες αρχές.
 - ο Εγκατάσταση συστήματος περιβαλλοντικής παρακολούθησης.
- [Λήψη Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων \(ΑΕΠΟ³\) από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.](#)
- Συμμόρφωση με την Οδηγία CO₂ Storage (2009/31/ΕΚ) σχετικά με την ασφαλή γεωλογική αποθήκευση CO₂.
- Δημόσια διαβούλευση και γνωμοδότηση τοπικών και εθνικών αρχών.

Γιατί είναι κρίσιμο:

- Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προαπαιτούμενο για κάθε είδους κατασκευή ή χρηματοδότηση.
- Η προμελέτη τεκμηριώνει την **τεχνική βιωσιμότητα και ασφάλεια του έργου**, περιλαμβάνοντας κρίσιμα στοιχεία όπως:
 - ο Επιλογή γεωλογικού σχηματισμού.
 - ο Τεχνολογία συμπίεσης, έγχυσης και παρακολούθησης CO₂.
 - ο Διαχείριση κινδύνου και σχεδιασμός υποδομών.
- Η μη ολοκλήρωση του Ορόσημου συνεπάγεται ότι το έργο **δεν έχει ακόμη ωριμάσει για υλοποίηση ή χρηματοδότηση.**
- **Διαφάνεια και υπευθυνότητα:** Η απόσυρση του ορόσημου 373 **θολώνει την εικόνα, όχι μόνο για την πρόοδο του έργου αλλά και για τυχόν οργανωτικές ή διοικητικές καθυστερήσεις.**

Ορόσημο 372

Το **Ορόσημο 372** προέβλεπε την **έγκριση των περιβαλλοντικών όρων (ΕΠΟ)** με στόχο την προώθηση επενδύσεων σε τεχνολογίες συλλογής και αποθήκευσης CO₂. Με απλά λόγια το Ορόσημο 372 εστίαζε στην επένδυση και τεχνική ωρίμανση, δηλ. την έγκριση κατασκευαστικών ενεργειών και επιδοτήσεων για το έργο CCS, συγκεκριμένα αφορούσε την προώθηση συνεργασιών μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (π.χ. με την Energean) και τη δρομολόγηση της εγκατάστασης υποδομών για τη συλλογή CO₂ από βιομηχανικές μονάδες και τη μεταφορά του για αποθήκευση. Το **ορόσημο 372** αφορά λοιπόν την **Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ)** για το έργο CCS στον Πρίνο. Αναλυτικά το περιεχόμενο είναι η υποβολή και αξιολόγηση της **πλήρους Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ)**, σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011, η **Δημόσια διαβούλευση** με τους εμπλεκόμενους φορείς, τοπική κοινωνία και περιβαλλοντικές αρχές, **γνωμοδοτήσεις** από αρμόδια υπουργεία, **καθορισμός συγκεκριμένων όρων** που θα διέπουν την κατασκευή και λειτουργία του έργου, π.χ.: Όρια εκπομπών, Διαχείριση αποβλήτων και παραπροϊόντων, Προστασία θαλάσσιου και χερσαίου

³ Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ).

Είναι η βασική διοικητική πράξη στην Ελλάδα που εγκρίνει τη δυνατότητα υλοποίησης ενός έργου ή δραστηριότητας με βάση τις επιπτώσεις του στο περιβάλλον, σύμφωνα με το Νόμο 4014/2011 και την περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ. Χωρίς ΑΕΠΟ, ένα έργο δεν μπορεί να αδειοδοτηθεί ή να κατασκευαστεί.

περιβάλλοντος, Σχέδιο παρακολούθησης (monitoring). **Η τελική απόφαση ΕΠΟ εκδίδεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και δημοσιεύεται στο ΗΔΤ (Ηλεκτρονικό Δίκτυο Τεχνικών).**

Το 372 ήταν ένα ορόσημο με χαρακτήρα κυρίως επενδυτικό-λειτουργικό, δηλ. επιβεβαίωνε ότι το έργο προχωρά σε φάση υλοποίησης μετά την τεχνική του ωρίμανση. **Το Ορόσημο 373 ήταν λειτουργικά και νομικά προαπαιτούμενο του 372** γιατί προέβλεπε την ολοκλήρωση της τεχνικής προμελέτης του έργου CCS και την έκδοση όλων των απαραίτητων περιβαλλοντικών εγκρίσεων.

Χωρίς το 373, δεν ήταν δυνατή η τεκμηριωμένη έναρξη των επενδύσεων και των κατασκευών που προέβλεπε το 372. Επομένως 372 εξαρτιόταν από την επιτυχή ολοκλήρωση του Οροσήμου 373. **Η απόσυρση του 373 ουσιαστικά καθιστούσε αδύνατη και την εκτέλεση του 372.**

Ποιες είναι οι συνέπειες για το CCS στον Πρίνο;

1. Απώλεια συμβατικής χρηματοδότησης μέσω του ΤΑΑ.

Το Μέτρο 16997 είχε εγκριθεί στο αρχικό Σχέδιο Ανάκαμψης ως συμβατική υποχρέωση μεταξύ της Ελλάδας και της ΕΕ, στο πλαίσιο του **Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241**. Η αφαίρεση του μέτρου συνιστά **τροποποίηση ουσίας**, με νομικές συνέπειες ως προς:

- **Τη δέσμευση πόρων**
Το έργο χάνει (προς το παρόν) τη χρηματοδότηση από το ΤΑΑ, που θεωρείτο βασική πηγή στήριξης (~80 εκατ. ευρώ ήταν προγραμματισμένα).
- Την **αξιολόγηση της χώρας** για την επίτευξη των οροσήμων και μεταρρυθμίσεων.
- Την **προβλεψιμότητα του επενδυτικού περιβάλλοντος**, που επηρεάζει τρίτους (όπως η Energean, οι βιομηχανίες-στόχοι αποθήκευσης CO₂, οι πιθανοί ανάδοχοι κ.ά.).

2. Έλλειψη διαφάνειας και αιτιολόγησης

Η γενικόλογη επίκληση «**διαταραχής στην αλυσίδα εφοδιασμού**» αντί αναλυτικής αιτιολόγησης δεν πληροί τις προδιαγραφές **διαφάνειας και επαρκούς αιτιολογίας**, όπως προβλέπουν τα άρθρα 41 και 47 του **Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ**⁴. Η απόσυρση λόγω “αλυσίδα εφοδιασμού” ενδέχεται να λειτουργεί ως **διπλωματική διατύπωση, αντί να κατονομάζεται καθαρά η αποτυχία στη διοικητική προετοιμασία.**

3. Ασάφεια για τον ρόλο του έργου στον Πρίνο

Η αφαίρεση του μέτρου δημιουργεί ερωτήματα, όπως:

- Είναι **ώριμο το έργο Πρίνου**, ή παραμένει τεχνικά/διοικητικά προβληματικό;
- Μήπως η αναφορά στην "**αλυσίδα εφοδιασμού συγκαλύπτει θεσμικές ή κανονιστικές δυσλειτουργίες**;

4. Η ευθύνη ωρίμανσης μεταφέρεται στον ιδιωτικό τομέα ή σε άλλα εθνικά/ευρωπαϊκά κονδύλια (π.χ. Innovation Fund, CEF).

⁴ Ο **Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (στα αγγλικά: Charter of Fundamental Rights of the European Union) είναι ένα **δεσμευτικό νομικό κείμενο που κατοχυρώνει τα θεμελιώδη δικαιώματα όλων των ανθρώπων που ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.**

Το Μέτρο 16831

Επίσης σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση COM(2025) 367 final της 30.6.2025 αποσυρθηκαν από το μέτρο 16831 (Produc-E Green) τα ορόσημα 51 και 53.

Το ορόσημο 51 αφορά την **θέσπιση συστήματος υποβολής εκθέσεων**, δηλαδή λειτουργία μηχανισμού καταγραφής και υποβολής στοιχείων σχετικά με τη δέσμευση και αποθήκευση CO₂ (<https://www.dnews.gr/eidhseis/politikes-eidhseis/535450/geroulanos-ta-108-erga-pou-tropopoioyntai-i-arentassontai-apo-to-tameio-anakampsis>). Αυτό το σύστημα υποβολής εκθέσεων είναι κρίσιμο για τη διασφάλιση της διαφάνειας, της παρακολούθησης της απόδοσης και της επίτευξης των στόχων του έργου CCS. Το **Ορόσημο 53** του μέτρου **16831 (Produc-E Green)** αναφέρεται στην **έκδοση πιστοποιητικού λειτουργίας** για τη δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα (CCS). Για να γίνει πιο σαφές:

Περιεχόμενο οροσήμου 51

Σύμφωνα με τα επίσημα έγγραφα του Σχεδίου Ανάκαμψης το ορόσημο 51 αποτελείται από

- **την Έκδοση Άδειας Αποθήκευσης CO₂**
 - Η Energean πρέπει να λάβει από το ελληνικό κράτος την **Ειδική Άδεια Αποθήκευσης CO₂**, όπως προβλέπεται από την **Οδηγία 2009/31/ΕΚ** για την ασφαλή γεωλογική αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα.
 - Η άδεια αυτή βασίζεται σε λεπτομερή γεωλογική, τεχνική και περιβαλλοντική αξιολόγηση, και εγκρίνει την τοποθεσία και τον σχεδιασμό της υπόγειας αποθήκης.
- **την Εγκατάσταση και λειτουργία Συστήματος MRV**
 - **MRV = Monitoring, Reporting, Verification (Παρακολούθηση, Αναφορά και Επαλήθευση).**
 - Απαιτείται να υπάρχει λειτουργικό και πιστοποιημένο σύστημα που:
 - Μετρά και παρακολουθεί την ποσότητα και τις ροές CO₂ που εισάγονται στην αποθήκη.
 - Εντοπίζει πιθανές διαρροές.
 - Δημιουργεί αξιόπιστες αναφορές για τις αρχές και τους επενδυτές.
 - Η συμμόρφωση με MRV είναι **υποχρεωτική** από το ευρωπαϊκό δίκαιο (Οδηγία 2009/31/ΕΚ + Κανονισμός EU ETS).

Περιγραφή Ορόσημου 53:

Το Ορόσημο 53 αφορά στην έκδοση του τελικού «**Πιστοποιητικού Λειτουργίας**» για την εγκατάσταση CCS στο πλαίσιο του Μέτρου 16831, το οποίο υποστηρίζεται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA). Το πιστοποιητικό αυτό αποδεικνύει ότι η υποδομή έχει ολοκληρωθεί, είναι σύμφωνη με τα περιβαλλοντικά και τεχνικά πρότυπα, και είναι έτοιμη για ασφαλή λειτουργία.

Προϋποθέσεις έγκρισης είναι οι εξής:

- Επιτυχής ολοκλήρωση του Ορόσημου 51 (άδεια αποθήκευσης και σύστημα υποβολής εκθέσεων).
- Επιθεώρηση των εγκαταστάσεων.
- Έγκριση τεχνικής καταλληλότητας από τις αρμόδιες αρχές
- Τήρηση της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ για την γεωλογική αποθήκευση CO₂.

Νομικά και θεσμικά επιχειρήματα:

- Το πιστοποιητικό λειτουργίας είναι απαραίτητο για τη συμμόρφωση με το ενωσιακό πλαίσιο για το CCS.
- Η καθυστέρηση στην έκδοσή του ενδέχεται να οδηγήσει σε **απώλεια ή επιστροφή πόρων του TAA** (μη επίτευξη οροσήμου = μη εκταμίευση δόσης).

Οικονομική σημασία:

- Χωρίς το πιστοποιητικό λειτουργίας, το έργο δεν μπορεί να εισέλθει σε φάση εμπορικής λειτουργίας ή να φιλοξενήσει τρίτους παρόχους CO₂.
- Η απώλεια χρονοδιαγράμματος θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα (Innovation Fund, Connecting Europe Facility κ.λπ.).
- Καθυστερεί η δυνατότητα συμμόρφωσης της ελληνικής βαριάς βιομηχανίας με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Μηχανισμό Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (CBAM).

Τρέχουσα κατάσταση (με βάση COM(2025) 367 final)

Γεγονός είναι ότι οι στόχοι της κυβέρνησης **δεν επιτεύχθηκαν** έως τα μέσα 2025 και όπως είδαμε το ΥΠΕΝ επικαλέστηκε γενικά «**διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού**». Το έργο CCS Πρίνου **απεστάλη επίσης από το ΤΑΑ**, με σοβαρές επιπτώσεις για τη χρηματοδότηση και τίθεται υπό ερώτηση η **αξιοπιστία της χώρας** έναντι των ευρωπαϊκών θεσμών και εταιριών.

Η κατάσταση αυτή οδηγεί σε μια σειρά ερωτήσεων που ζητούν απαντήσεις, όπως:

- Ποια είναι η σημερινή κατάσταση του έργου;
- Γιατί έχει αποσυρθεί από το Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (Η.Π.Μ.);
- Πότε προβλέπεται να ολοκληρωθεί η περιβαλλοντική αδειοδότηση;
- Υπήρξε ευθύνη από την πλευρά του φορέα του έργου (Energean);
- Πώς θα καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό και ποιος επωμίζεται τον κίνδυνο;
- Έχει πράγματι ολοκληρωθεί η τεχνική προμελέτη (FEED study);
- Status της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ);
- Ποια υπηρεσία ή φορέας φέρει την ευθύνη για την καθυστέρηση ή αδυναμία υλοποίησης του οροσήμου;
- Η αναγκαιότητα έρευνας από ανεξάρτητους φορείς για την εξέλιξη του Μέτρου 16997 είναι πλέον φανερή.
- Κοινοβουλευτική δράση στη Βουλή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Αιτήματα: Τι πρέπει να ζητήσουμε;

- **Δημοσιοποίηση όλων των εγγράφων** που σχετίζονται με το Ορόσημο 373:
 - Τεχνική προμελέτη (FEED Study) έργου CCS Πρίνου
 - ΜΠΕ και συναφή παραρτήματα, γιατί κρύβεται;
 - Απόφαση ΑΕΠΟ (δεν είναι γνωστό εάν υπάρχει ακόμα, Status: 6/8/2025)
- **Αναλυτική έκθεση από το ΥΠΕΝ** για:
 - τις ενέργειες που έγιναν για την επίτευξη του οροσήμου,
 - τους λόγους μη ολοκλήρωσης,
 - το ρόλο του ιδιωτικού φορέα υλοποίησης (Energean).
- **Εξέταση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης** για την κάλυψη του κενού που αφήνει η απένταξη του μέτρου, όπως:
 1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Καινοτομίας (Innovation Fund),
 2. Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (Connecting Europe Facility /CEF),
 3. Εθνικά Σχέδια για το Κλίμα και την Ενέργεια (Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα=ΕΣΕΚ/ΕΣΠΑ)

Χρηματοδότηση

Ο Πρίνος (το έργο CCS της Energean) έχει χρηματοδοτηθεί ή σχεδιαστεί να χρηματοδοτηθεί από διάφορα ευρωπαϊκά και εθνικά χρηματοδοτικά μέσα. Τα δύο ποσά που αναφέρονται (150 και 120 εκατομμύρια ευρώ) σχετίζονται με διαφορετικές φάσεις και προγράμματα:

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA) / Recovery and Resilience Facility (RRF) - 150 εκατομμύρια ευρώ

Το έργο Prinos CO₂ είχε εγκριθεί για συνολική χρηματοδότηση **€150 εκατ.** από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ("Ελλάδα 2.0"), με εκταμίευση σε **6 δόσεις** βάσει οροσήμων (ΚΥΑ/ΦΕΚ).

Μέχρι σήμερα είχε εκταμιευθεί η **1η δόση** (~€21,45 εκ., 14,30% του συνόλου), καλύπτοντας μελέτες, ΜΠΚΕ, άδεια και έγκριση ΕΔΕΥΕΠ. Η γενική εικόνα είναι η εξής:

Ορόσημο	Ποσοστό %	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ	Working Packages
1η δόση	14,30	21.450.000		> Υποβολή χρονοδιαγράμματος > Υποβολή ΜΠΚΕ (Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων) > Αίτηση για άδεια αποθήκευσης > Έγκριση από ΕΔΕΥΕΠ
2η δόση	10,00		15.000.000	> Ολοκλήρωση του "Basis of Design" για τις γεωτρήσεις > Υποβολή σχετικών μελετών στην ΕΔΕΥΕΠ
3η δόση	20,00		30.000.000	> Παραγγελία του απαραίτητου εξοπλισμού μακράς παράδοσης (long-lead items) για γεωτρήσεις μέχρι 1 MtCO ₂ > Κατάθεση των συμβάσεων / παραστατικών στην ΕΔΕΥΕΠ
4η δόση	13,33		19.995.000	> Ολοκλήρωση λουπών μελετών για χερσαίες & θαλάσσιες εγκαταστάσεις
5η δόση	20,00		30.000.000	> Έναρξη της πρώτης γεώτρησης (drilling)
6η δόση	22,37		33.555.000	> Ολοκλήρωση των υπολοίπων γεωτρήσεων
ΣΥΝΟΛΟ		21.450.000	128.550.000	
		Συνολικό Ποσό = 150.000.000		

Τι αλλάζει με την COM(2025) 367 final:

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την αναθεώρηση του ελληνικού σχεδίου "Ελλάδα 2.0" (COM(2025) 367 final), στην οποία το μέτρο κωδικός **16997** (χρηματοδότηση Prinos μέσω RRF) αφαιρείται.
- Αυτό σημαίνει ότι **το υπόλοιπο ποσό** που δεν έχει δεσμευθεί/εκταμιευθεί **δεν μπορεί (προς το παρόν) να χρησιμοποιηθεί** για το έργο.

Οικονομικές επιπτώσεις:

- Συνολικό εγκεκριμένο ποσό: **€150.000.000**
- Ήδη εκταμιευθέν (1η δόση): **€21.450.000**
- **Μη δεσμευόμενο υπόλοιπο: €128.550.000** (≈ 85,7% του αρχικού ποσού)

Ταμείο Καινοτομίας της ΕΕ (Innovation Fund) - 120 εκατομμύρια ευρώ

- Η Energean υπέβαλε το έργο «Prinos CO₂ Hub» στον 3ο γύρο χρηματοδότησης του Innovation Fund για μεγάλα έργα
- Το έργο επιλέχθηκε για επιχορήγηση ύψους περίπου 120 εκατ. ευρώ .
- Το Innovation Fund είναι ευρωπαϊκό πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από τα έσοδα του Συστήματος Εμπορίας Εκπομπών της ΕΕ (EU ETS).
- Διαχειριστής του Ταμείου: CINEA (European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency).

Η απόφαση COM(2025) 367 final αποτελεί de facto ακύρωση της στήριξης του Πρίνου από το Ταμείο Ανάκαμψης και θέτει υπό αμφισβήτηση τη βιωσιμότητα του έργου ως διακρατικού hub αποθήκευσης CO₂. Αν δεν υπάρξει νέα στρατηγική από την Πολιτεία, το έργο θα περιοριστεί σε εσωτερική χρήση της Energean και μάλλον θα «παγώσει» εντελώς. Δημιουργείται αυτόματα ένα κενό ρυθμιστικής κάλυψης και στρατηγικής. **Η απόφαση επισημοποιεί την έλλειψη ωριμότητας και νομικής σαφήνειας για τη λειτουργία αποθηκευτικού hub για τρίτους – που ήταν όρος για την έγκριση της χρηματοδότησης.** Το έργο δεν ενσωματώνεται ακόμη σε καθεστώς κρατικής ενίσχυσης με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για CCUS ή IPCEI⁵, κάτι που θα επέτρεπε εναλλακτικά σχήματα στήριξης.

Επιπτώσεις της απόφασης COM(2025) 367 final:

Η απόφαση αυτή αποτελεί όπως αναφερθήκαμε τροποποίηση του ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ("Ελλάδα 2.0"), που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούλιο 2025. Με την τροποποίηση αυτή, το έργο "Αποθήκευση CO₂ στον Πρίνο" (Μέτρο 16997) **αφαιρείται από τη λίστα χρηματοδοτούμενων έργων του ΤΑΑ.** Αυτό φαίνεται να οδηγεί στην απώλεια της επιχορήγησης των 150 εκ. €, ενώ η επιχορήγηση των 120 εκατ. ευρώ από το Innovation Fund της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παραμένει σε ισχύ. Υπάρχει δε περίπτωση το έργο να περιοριστεί σε ιδιωτική χρήση από την Energean, χωρίς διακρατικό χαρακτήρα με ενεργοποίηση τα Carbon Contracts for Difference (CCfD)⁶ ή άλλου μηχανισμού κάλυψης κόστους.

4. Ο φάκελος του έργου στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (Η.Π.Μ.)

Διαπιστώσαμε ότι ο φάκελος του έργου στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ.) έχει εξαφανιστεί. **Έχει αποσυρθεί; και για ποιο λόγο;** Το ΗΠΜ δημιουργήθηκε προκειμένου να αποκτήσει κάθε ενδιαφερόμενος πλήρη, λεπτομερή και ανεμπόδιστη πρόσβαση και γνώση των εν του κατά την περίοδο διαβούλευσης. Επισημαίνεται ότι, κατά την παρ. 3 αρ. 18 ν. 4014/2011 **απαγορεύεται η διαγραφή των περιεχομένων του.** Το παραπάνω ισχύει ακόμη και αν το έργο δεν αδειοδοτηθεί τελικά.

Νομική διάσταση

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 18 του ν. 4014/2011, **απαγορεύεται η διαγραφή των περιεχομένων του φακέλου** στο ΗΠΜ. Αυτό σημαίνει ότι ακόμα και αν ο φάκελος δεν είναι ορατός με τον ίδιο τρόπο, δεν μπορεί να έχει διαγραφεί νόμιμα χωρίς σοβαρότερη νομική διαδικασία.

Πιθανοί λόγοι για απουσία:

- **Τεχνική ή διοικητική αναδιάρθρωση** του ΗΠΜ: Πιθανόν να έχει γίνει αναβάθμιση του συστήματος κατά την οποία κάποιοι φάκελοι αλλάζουν θέση ή μορφή προβολής <https://eprm.ypen.gr/>.
- **Ο φάκελος βρίσκεται υπό επανεξέταση** από το ΥΠΕΝ ή τις υπηρεσίες αδειοδότησης (π.χ. για τροποποίηση, συμπληρωματικές μελέτες, γνωμοδοτήσεις).

⁵ Το **IPCEI** σημαίνει **Important Projects of Common European Interest** (Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος). Πρόκειται για ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο που επιτρέπει την έγκριση κρατικών ενισχύσεων για μεγάλα διασυνοριακά έργα και καινοτομίες που είναι κρίσιμα για την οικονομία και την στρατηγική αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁶ Πηγές χρηματοδότησης των CCfDs είναι Εθνικοί πόροι (κρατικός προϋπολογισμός ή ειδικά ταμεία), Έσοδα από το EU ETS (Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών) και περιορισμένα για πιλοτικές χρήσεις από το Innovation Fund. Απο Ταμείο Ανάκαμψης (RRF) δεν επιτρέπεται η χρηματοδότηση των CCfDs λόγω φύσης του μηχανισμού

Ποιες οι συνέπειες:

- **Νομικά ζητήματα:** Η διαγραφή ή μη εμφάνιση του φακέλου ενδέχεται να αντιβαίνει στον νόμο, ειδικά εάν έχουν παρέλθει οι νόμιμες διαδικασίες. Το ΥΠΕΝ μπορεί να προβεί σε αποκατάσταση ή να αιτηθεί την επανεμφάνισή του.
- **Αδειοδοτική καθυστέρηση:** Αν ο φάκελος δεν είναι ορατός στις αρμόδιες υπηρεσίες, παρατείνεται η διαδικασία έκδοσης της ΑΕΠΟ ή οι επόμενες φάσεις του έργου να καθυστερήσουν.
- **Δήλωση δημοσίου ενδιαφέροντος:** Δημιουργείται αβεβαιότητα ως προς την πορεία του έργου, πράγμα που ενδέχεται να αποθαρρύνει τους ενδιαφερόμενους emitters και επενδυτές.

Τι μπορούμε να κάνουμε τώρα:

- **Επικοινωνία με την Υπηρεσία Υποστήριξης του ΗΠΜ** (help.eprm@prv.ypeka.gr) για να ζητήσουμε εξηγήσεις σχετικά με την απουσία ή απρόσιτα του φακέλου σας στο σύστημα <https://eprm.ypen.gr/>.
- **Έλεγχο μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του ΥΠΕΝ** ή των υπηρεσιών αξιολόγησης και γνωμοδότησης (π.χ. Δ/νση περιβαλλοντικής αδειοδότησης), ώστε να επιβεβαιώσουμε την κατάσταση του φακέλου. Πως όμως;
- **Νομικό έλεγχο** σχετικά με την προστασία της ακεραιότητας των φακέλων στο ΗΠΜ, ειδικά αν έχει παραβιαστεί ο νόμος 4014/2011. Πως;

5. Οικονομική ευρωστία του φορέα

Μολονότι που η Energean έλαβε σχεδόν 100 εκ. € ομολογιακό δάνειο έθεσε ζήτημα απολύσεων και εθελουσίας εξόδου για τους εργαζόμενους. Ζήτησε επιπλέον από την ελληνική κυβέρνηση την κάλυψη του κόστους των αντισταθμιστικών μέτρων προς την τοπική κοινωνία μέσω της ένταξης της περιοχής του Πρίνου σε Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) για στρατηγικούς και πολιτικούς λόγους.

Τι εννοούμε όταν μιλούμε για αντισταθμιστικά έργα; Ποια έργα ζητά η Energean να καλυφθούν από το ΣΔΑΜ;

1. Ενίσχυση τοπικών υποδομών

- Έργα ύδρευσης, αποχέτευσης, βελτίωση του οδικού δικτύου στην Καβάλα και τα παράκτια σημεία
- Ανάπλαση της περιοχής γύρω από τις εγκαταστάσεις του Πρίνου
- Στήριξη των κοινωνικών δομών σε Θάσο και Καβάλα (π.χ. ιατρεία, σχολεία)

2. Απασχόληση και επανακατάρτιση

- Προγράμματα επαγγελματικής **κατάρτισης για εργαζόμενους** της περιοχής σε «πράσινες τεχνολογίες»
- Επιδότηση θέσεων εργασίας στις νέες μονάδες του CCS και στις υπηρεσίες υποστήριξής του (logistics, μεταφορές κ.λπ.)

3. Περιβαλλοντικά και υγειονομικά μέτρα

- **Περιβαλλοντική παρακολούθηση** της περιοχής (monitoring), όχι μόνο εντός της γεωλογικής δεξαμενής, αλλά και για την περιβάλλουσα ζώνη
- Συνεχής **μέτρηση εκπομπών και διαρροών** με ανάθεση σε ανεξάρτητους φορείς
- Υγειονομική μελέτη επιπτώσεων και σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για κατοίκους

4. Τοπικά ανταποδοτικά ή «ρήτρα κοινωνικής αποδοχής»

- **Μόνιμο ταμείο ενίσχυσης της τοπικής κοινότητας** με πόρους από το κράτος και πιθανόν ευρωπαϊκά κονδύλια (όχι απευθείας από Energean)
- Επιχορηγήσεις ή φορολογικά κίνητρα για μικρές επιχειρήσεις που θα εγκατασταθούν στην περιοχή στο πλαίσιο της «πράσινης μετάβασης»
- Πιθανόν **εκπαιδευτικά τιμολόγια ρεύματος ή ενέργειας** για κατοίκους της περιοχής μέσω ενεργειακής κοινότητας

5. Μείωση του project risk για επενδυτές

- Η Energean θέλει να **αποφορτίσει το έργο CCS Πρίνου από κοινωνικές και πολιτικές εντάσεις**, μεταβιβάζοντας μέρος του κοινωνικού κόστους (π.χ. τοπικές αντιδράσεις, περιβαλλοντικά αντισταθμιστικά, κοινωνικές υποδομές) **στο κράτος**.
- Με τον τρόπο αυτό ενισχύει την **τραπεζική εικόνα (bankability)** του έργου, ώστε να μπορέσει να προσελκύσει **ευρωπαϊκή συγχρηματοδότηση** (π.χ. από Innovation Fund, InvestEU) ή ιδιωτικά κεφάλαια.

6. Προηγούμενο με άλλες περιοχές

- Η **Δυτική Μακεδονία και η Μεγαλόπολη** έλαβαν μεγάλες κρατικές και ευρωπαϊκές ενισχύσεις μέσω ΣΔΑΜ λόγω της απολιγνιτοποίησης.
- Η Energean επιδιώκει **παρόμοιο καθεστώς**, καθώς ο Πρίνος θεωρείται «φθίνουσα περιοχή ορυκτών καυσίμων» (declining oil field), επομένως πληροί τις προϋποθέσεις για **just transition assistance**.

Παρότι η Energean δηλώνει **οικονομικά ισχυρή**, δεν επιθυμεί να επωμιστεί **το μη-πυρηνικό κόστος** του έργου (δηλαδή το κόστος που δεν αφορά τις τεχνικές/λειτουργικές δαπάνες της υποδομής CCS). Ο βασικός στόχος της είναι:

- **Να μεταφέρει το κοινωνικό ρίσκο στο κράτος** ώστε να διασφαλίσει την ομαλή λειτουργία του έργου χωρίς κοινωνικές ή πολιτικές αντιδράσεις.
- **Να βελτιώσει την ελκυστικότητα του έργου** σε ευρωπαϊκά προγράμματα (Innovation Fund, Just Transition Fund) που ζητούν στοιχεία κοινωνικής συναίνεσης.
- **Να εντάξει το έργο σε μια εθνική ή περιφερειακή στρατηγική** για πράσινη μετάβαση, έτσι ώστε να μπορεί να τύχει περαιτέρω διευκολύνσεων ή/και φοροαπαλλαγών.

Η Περιφέρεια ΑΜΘ δεν έχει ενταχθεί σε ΣΔΑΜ μέχρι σήμερα, καθώς δεν είναι λιγνιτική περιοχή. Το αίτημα της Energean είναι εξαιρετικού χαρακτήρα και αποτελεί πιλοτική δοκιμή για το αν μπορούν και άλλες περιοχές ορυκτών καυσίμων ή βαριάς βιομηχανίας να ενταχθούν σε αναπτυξιακά μεταβατικά σχήματα. Το άρθρο 8 της ΚΥΑ 48416/2037/Ε.103/2011 απαιτεί ο φορέας να είναι **οικονομικά ικανός να αναλάβει τις τεχνικές και περιβαλλοντικές του υποχρεώσεις**. Αυτό δεν σημαίνει ότι **απαγορεύεται να ζητά δημόσια ή ευρωπαϊκή χρηματοδότηση**. Η Energean, λοιπόν, μπορεί να πληροί τις οικονομικές προϋποθέσεις για την άδεια, **χωρίς να είναι διατεθειμένη να επιβαρυνθεί με όλα τα κοινωνικά κόστη**, εφόσον αυτά **μπορούν να καλυφθούν από δημόσιους πόρους** μέσω ΣΔΑΜ.

Το ΥΠΕΝ δεν έχει ακόμη απαντήσει δημόσια στο αίτημα.

5. Σχέδιο ένταξης του νομού Καβάλας στο Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ)

Όπως αναφερθήκαμε η Energean έχει κάνει ήδη αίτημα στην ελληνική κυβέρνηση για να ενταχθεί ο νομός Καβάλας στο **Σχ. Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης(ΣΔΑΜ)**. Ο σκοπός της είναι να προσφέρει στις τοπικές κοινωνίες τους αναγκαίους μηχανισμούς προσαρμογής στην ενεργειακή μετάβαση, διασφαλίζοντας κοινωνική συνοχή και αναπτυξιακή προοπτική. Τι ισχυρίζεται η Energean ότι θα επιτευχθεί:

- **Μεταβολή χρήσης από εξόρυξη σε αποθήκευση:**

Το κοιτάσμα φυσικού αερίου στη Νότια Καβάλα έχει εκμεταλλευτεί πλήρως. Η Energean είχε ήδη από το 2011 προτείνει τη μετατροπή της άδειας εξόρυξης σε άδεια αποθήκευσης φυσικού αερίου, η οποία — εάν είχε γίνει δεκτή — θα απέδιδε στην Ελλάδα μια πολύτιμη υποδομή για την ενεργειακή ασφάλεια, ιδιαίτερα σημαντική στην πρόσφατη ενεργειακή κρίση <https://hq.esgstories.gr/business-news/energean-kamia-eynoiki-diataxi-gia-tin-adeia-stin-kabala>

- **Στήριξη δημόσιου συμφέροντος:**

Η Energean τονίζει ότι οι επανειλημμένες παρατάσεις (από το 2012 έως σήμερα) δεν αποτελούν ευνοϊκή μεταχείριση, αλλά εξυπηρετούν την ασφάλεια του Ελληνικού Δημοσίου. Αν η άδεια παύσει να ισχύει, το δημόσιο θα κληθεί να αναλάβει υψηλό κόστος συντήρησης και αποσυναρμολόγησης των εγκαταστάσεων στη θάλασσα <https://www.naftemporiki.gr/business/1349115/energeanto-koitasma-fysikou-aeriou-stin-kavala-echei-exantlithei-den-tha-vrethoume-stin-thesi-tou-apologoumenou>

- **Προοπτική αποθήκευσης CO₂ και ενεργειακής μετάβασης:**

Η δημιουργία της εταιρείας EnEarth έχει στόχο να αναλάβει έργα δέσμευσης και αποθήκευσης CO₂ (Carbon Capture & Storage, CCS), όπως και προσπάθειες απευθείας δέσμευσης CO₂ από την ατμόσφαιρα. Το έργο προβλέπει χωρητικότητα έως 3 εκατ. τόνοι CO₂ ετησίως, με στόχο να καταστεί η Καβάλα ένα «πράσινο» ενεργειακό hub της Ανατολικής Μεσογείου, δημιουργώντας παράλληλα νέες θέσεις εργασίας και τεχνογνωσία στην περιοχή <https://www.businessnews.gr/epixeiriseis/energeia/item/289412-energean-pilotiko-ergo-desmefsis-metaforas-kai-apothikefsis-diokseidiou-tou-anthraka-stin-kavala>

Η υποψία ότι η Energean επιδιώκει μέσω της ένταξης του έργου στο **Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ)** να **αποφύγει αντισταθμιστικές υποχρεώσεις** και να **μετακυλήσει κόστη στο κράτος**, είναι **βάσιμη**, αλλά **δεν έχει επιβεβαιωθεί επίσημα**. Υπάρχουν ωστόσο κάποια στοιχεία και εξελίξεις που ενισχύουν τον προβληματισμό αυτό:

I. Υπάρχουν Αντισταθμιστικά για περιβαλλοντική αποκατάσταση;

Σε έργα αποθήκευσης CO₂ ή μετατροπής παλαιών εξορυκτικών υποδομών, συνήθως απαιτούνται:

- Αποκατάσταση θαλάσσιου περιβάλλοντος μετά τη λήξη λειτουργίας της εγκατάστασης.
- Απομάκρυνση πλατφορμών ή μετατροπή με βάση αυστηρά πρωτόκολλα.
- Εγγυήσεις ευθύνης για πιθανές διαρροές CO₂, σε περίπτωση αστοχίας της γεώτρησης.

Αν αυτά **αναλάβει το Δημόσιο** λόγω ένταξης στο ΣΔΑΜ (δηλαδή ως εθνικό σχέδιο πράσινης μετάβασης), τότε η **Energean απαλλάσσεται** από μεγάλα κόστη.

II. Υπάρχει μηχανισμός κρατικής στήριξης μέσω ΣΔΑΜ;

Ναι. Εάν μια επένδυση ενταχθεί στο ΣΔΑΜ:

- Μπορεί να χρηματοδοτηθεί με **ευρωπαϊκούς ή εθνικούς πόρους (π.χ. Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, ΕΣΠΑ).**
- Το κράτος μπορεί να **καλύψει μέρος των σταθερών ή αρχικών δαπανών**, περιλαμβανομένων **υποδομών και αποκατάστασης.**
- Υπάρχει ενδεχόμενο να υποστηριχθούν και **υποδομές αποθήκευσης CO₂ ως “πράσινες”**, ακόμη κι αν εξυπηρετούν ιδιωτικές εταιρείες.

III. Αντίστοιχα προηγούμενα παραδείγματα στην Ε.Ε.:

Σε άλλα κράτη, εταιρείες που ενέταξαν έργα αποθήκευσης CO₂ σε εθνικά σχέδια «πράσινης μετάβασης» όπως το Longship / Northern Lights **απέφυγαν εν μέρει τις δαπάνες ευθύνης**, ειδικά για:

- την **παρακολούθηση μακροχρόνιας διαρροής CO₂,**
- την **τελική αποκατάσταση** της γεώτρησης.

Άρα είναι πολύ πιθανό η Energean, μέσω της ένταξης του έργου στη Δίκαιη Μετάβαση:

- να **επιδιώκει απαλλαγή από κόστη** που υπό άλλες συνθήκες θα βάραιναν αποκλειστικά την ίδια (αντισταθμιστικά, ασφάλειες ευθύνης, αποκατάσταση)
- να **μεταφέρει την ευθύνη** και τις δαπάνες συντήρησης των παλαιών υποδομών στο Δημόσιο.

Οι ερωτήσεις που γεννιούνται εδώ είναι οι εξής:

- **Ποια είναι η συνολική αποτίμηση των υποχρεώσεων περιβαλλοντικής αποκατάστασης και ασφάλειας** που βαρύνουν σήμερα την Energean ως παραχωρησιούχο του κοιτάσματος «Νότια Καβάλα»;
- **Προβλέπεται, σε περίπτωση ένταξης του έργου στο ΣΔΑΜ, κάλυψη αυτών των υποχρεώσεων από δημόσιους ή ευρωπαϊκούς πόρους;**
- Έχουν καταβληθεί ή δεσμευτεί από την Energean τα προβλεπόμενα **αντισταθμιστικά ποσά προς την τοπική κοινωνία της Καβάλας και της Θάσου**, ή προβλέπεται απαλλαγή λόγω της ένταξης στο σχέδιο «πράσινης μετάβασης»;
- **Ποιο θα είναι το καθεστώς ευθύνης** σε περίπτωση αστοχίας, διαρροής ή άλλου τεχνικού συμβάντος στη μελλοντική αποθήκη CO₂; Ποιος θα φέρει την ευθύνη και με ποια ασφαλιστική κάλυψη;
- Πώς διασφαλίζεται ότι η Energean **δεν χρησιμοποιεί την “πράσινη μετάβαση” ως πρόσχημα** για μετακύλιση περιβαλλοντικών και οικονομικών ευθυνών στο Ελληνικό Δημόσιο;

Τελικό συμπέρασμα

Η Energean **δεν μπορεί να απαλλαγεί** από την οικονομική και περιβαλλοντική ευθύνη για την αποθήκευση CO₂ στον Πρίνο,

- **οφείλει να καταθέσει εγγυήσεις** για όλες τις υποχρεώσεις βάσει Οδηγίας 2009/31/ΕΚ,
- **δεν δικαιούται χρηματοδότηση ή στήριξη** από ΣΔΑΜ ή ευρωπαϊκά ταμεία για υποχρεώσεις που απορρέουν από το δίκαιο περιβάλλοντος ή τις συμβάσεις παραχώρησης.

Η τυχόν **μετακύλιση τέτοιων υποχρεώσεων στο Ελληνικό Δημόσιο** θα συνιστά:

- παραβίαση ευρωπαϊκού δικαίου (άρθρα 107 & 191 ΣΛΕΕ)⁷
- αντιστροφή της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει”,
- και ενδέχεται να επιφέρει κοινοτική καταγγελία ή νομική προσφυγή.

Προφανώς ο τελικός στόχος της Energean είναι να αποφύγει τα αντισταθμιστικά που έχει υποχρέωση να καταβάλει και να τα επωμιστεί το κράτος.

⁷ Η ΣΛΕΕ σημαίνει **Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (*Treaty on the Functioning of the European Union – TFEU*).

Παράρτημα/Πίνακες

Ενωτικοί και Εθνικοί Θεσμοί γύρω από την κλιματική αλλαγή 1/2

Θεσμοί - Institutions - Institutionen			
Νου	Ελληνικά	English	Στόχοι
	Όνομα του Θεσμού	Name of institution	
	CBAM - ΜΣΠΑ	Carbon Border Adjustment Mechanism	
1	Μηχανισμός Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα	Carbon Border Adjustment Mechanism	Το CBAM έχει ως στόχο να αποτρέψει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις από το να μεταφέρουν την παραγωγή τους σε χώρες με λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις για την προστασία του κλίματος, προκειμένου να εξοικονομήσουν κόστος CO ₂ (διαφογή άνθρακα). Ταυτόχρονα, αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι τα εισαγόμενα προϊόντα φέρουν την ίδια τιμή CO ₂ με τα προϊόντα που παράγονται στην ΕΕ.
2	«Συνδέοντας την Ευρώπη»	Innovation Fund	ένα από τα μεγαλύτερα χρηματοδοτικά εργαλεία της ΕΕ για τη στήριξη καινοτόμων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Διαχειρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και χρηματοδοτείται κυρίως από τα έσοδα του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της ΕΕ (EU ETS).
3	Ευρωπαϊκή Επιτροπή Υπηρεσία Εκτελεστικής Διαχείρισης	European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency	Η CINEA (European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency) είναι Ευρωπαϊκή Επιτροπή Υπηρεσία Εκτελεστικής Διαχείρισης που ιδρύθηκε το 2021 και έχει την αρμοδιότητα να διαχειρίζεται χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, την υποδομή, το περιβάλλον και την βιώσιμη ανάπτυξη. Σημαντικός ρόλος της είναι η υποστήριξη του European Green Deal, πρωθώντας έργα για την απανθρακοποίηση, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη μετάβαση σε καθαρή ενέργεια με προϋπολογισμό άνω των 50 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027.
4	Front-End Engineering Design	Front-End Engineering Design	Η FEED study (Front-End Engineering Design) είναι η βασική μηχανική μελέτη που πραγματοποιείται μετά την αρχική μελέτη σκοπιμότητας (feasibility study) ενός έργου. Σκοπός της είναι να καθορίσει με σαφήνεια και λεπτομέρεια τις τεχνικές απαιτήσεις, το εύρος, το χρονοδιάγραμμα και το κόστος του έργου, ώστε να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη βάση σχεδιασμού για το επόμενο στάδιο υλοποίησης.
5	Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος	Important Projects of Common European Interest	Το IPCEI (Important Projects of Common European Interest) στα ελληνικά είναι τα Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος. Πρόκειται για ένα στρατηγικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υποστηρίζει μεγάλης κλίμακας, καινοτόμα και διασυνοριακά έργα σε τομείς τεχνολογίας και υποδομών, τα οποία θεωρούνται κρίσιμα για την οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της Ευρώπης.
6	NextGenerationEU	NextGenerationEU	Το NextGenerationEU (συντ. NGEU) είναι ένα προσωρινό χρηματοδοτικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ύψους άνω των 800 δισ. ευρώ, που δημιουργήθηκε ως απάντηση στην πανδημία COVID-19 για να στηρίξει την οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανάκαμψη των κρατών-μελών της
7	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	Recovery and Resilience Facility	Οικονομική ανάκαμψη από την πανδημία Ψηφιακός μετασχηματισμός Πράσινη μετάβαση (Green Deal) Ανθεκτικότητα και μεταρρυθμίσεις Κάθε χώρα κάνει το δικό της πρόγραμμα. Η Ελλάδα έχει το ΕΛΛΑΔΑ 2.0
8	Ταμείο Καινοτομίας	Innovation Fund	Το Ταμείο Καινοτομίας έχει σκοπό να ενισχύσει τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και να προωθήσει την υλοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών, έργων και επιχειρήσεων που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα Αποτελεί βασικό χρηματοδοτικό μηχανισμό για την κάλυψη των ευρωπαϊκών δεσμεύσεων για το κλίμα (Συμφωνία Παρισιού) και την επίτευξη μιας κλιματικά ουδέτερης Ευρώπης έως το 2050
9	Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων	Environmental Terms Approval (ETA)	Η ΑΕΠΟ είναι διοικητική πράξη που εκδίδεται από τις αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές και θέτει τους όρους και τις προϋποθέσεις με τους οποίους ένα έργο ή μια δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς να προκαλεί απειρόμενη βλάβη στο περιβάλλον. Νομική βάση είναι η Ν. 4014/2011 και ΕΕ Οδηγία 2011/92/ΕΕ

.....ο πίνακας συνεχίζεται

Ενωτικοί και Εθνικοί Θεσμοί γύρω από την κλιματική αλλαγή 2/2

Νου		Θεσμοί - Institutions - Institutionen		
Συντομογραφία	Ελληνικά Όνομα του Θεσμού	Abbreviation	English Name of institution	Στόχοι
ΕΣΕΚ	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα της Ελλάδας	-	-	Το ΕΣΕΚ είναι το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα της Ελλάδας. Πρόκειται για ένα στρατηγικό σχεδιασμό της ελληνικής κυβέρνησης που παρουσιάζει έναν αναλυτικό οδικό χάρτη για την επίτευξη συγκεκριμένων ενεργειακών και κλιματικών στόχων έως το 2030.
ΗΠΜ	Υπηρεσία Υποστήριξης του ΗΠΜ (Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο)	-	-	Η Υπηρεσία Υποστήριξης του ΗΠΜ (Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο) είναι η αρμόδια υπηρεσία που παρέχει τεχνική και λειτουργική βοήθεια στους χρήστες του συστήματος ΗΠΜ, το οποίο είναι μια ηλεκτρονική πλατφόρμα για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων στην Ελλάδα, με βάση τον νόμο 4014/2011.
ΜΠΕ	Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	EIA / EIS	Environmental Impact Assessment / Study	Η επικοινωνία με το Γραφείο Υποστήριξης Χρηστών του ΗΠΜ γίνεται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση help.erpm@ρνv.ypeka.gr. Η Environmental Impact Assessment (EIA) ή στα ελληνικά Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) είναι μια τυποποιημένη και συστηματική διαδικασία που αποσκοπεί στον εντοπισμό, στην αξιολόγηση και στην πρόβλεψη των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που μπορεί να έχει ένα έργο ή μια δραστηριότητα στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά τη λειτουργία του
ΣΔΑΜ	Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης	-	Just Transition Fund - JTF Just Development Transition Plan (GR context)	Η μετάβαση σε μια νέα οικονομία, με σεβασμό στο περιβάλλον, στην κοινωνική συνοχή, και στην απασχόληση των περιοχών αυτών. Το Σχέδιο συνοδεύεται από: Χρηματοδότηση, κυρίως μέσω του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (Just Transition Fund - JTF), που είναι μέρος του ευρύτερου Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης της ΕΕ,
ΣΕΔΑΜ	Συντονιστική Επιτροπή Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης	-	Coordinating Committee for Just Development Transition	ΣΔΑΜ : Είναι σχέδιο δράσης που καταρτίζεται από τις εθνικές ή περιφερειακές αρχές. Το ΣΔΑΜ υποβάλλεται προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως μέρος της στρατηγικής αξιοποίησης του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ). ΣΕΔΑΜ : Είναι φορέας ή επιτροπή που έχει ως αποστολή τον συντονισμό της εφαρμογής του ΣΔΑΜ.
ΣΕΔΕ	Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών	EU ETS	European Emissions Trading System (EU Allowance)	Το ΣΕΔΕ (EU ETS) είναι το βασικό εργαλείο της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ειδικά CO ₂ , από τη βιομηχανία, την ηλεκτροπαραγωγή και, νεότερα, τη ναυτιλία. Βασίζεται στην αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει": κάθε εγκατάσταση ή φορέας που υπάγεται στο σύστημα πρέπει να κατέχει και να παραδίδει δικαιώματα για κάθε τόνο CO ₂ που εκπέμπει
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	TFEU	Treaty on the Functioning of the European Union	Η ΣΛΕΕ είναι μία από τις θεμελιώδεις συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που καθορίζουν πώς λειτουργεί η ΕΕ στην πράξη. Είναι η «λειτουργική» συνθήκη που ρυθμίζει: > τις αρμοδιότητες της ΕΕ, > τους τομείς πολιτικής (όπως περιβάλλον, ενέργεια, εσωτερική αγορά, ανταγωνισμός κ.λπ.), > τη νομοθετική διαδικασία, > και τις εξουσίες των θεσμών (Επιτροπή, Συμβούλιο, Κοινοβούλιο κ.ά.).
ΤΔΜ	Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης	JTF	Just Transition Fund	Στην Ελλάδα, το ΤΔΜ χρηματοδοτεί προγράμματα για την απολινοποίηση, την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την επανεκπαίδευση των εργαζομένων σε περιοχές όπως η Δυτική Μακεδονία και η Μεγαλόπολη.

Ενωτικοί και Εθνικοί Νομοθετικοί Κανονισμοί και Οδηγίες

	Νόμος	Στόχος/Λειτουργία
1	COM(2025) 367 final	Συνολτικά, η λειτουργία του COM(2025) 367 final είναι η πρόταση τροποποίησης μιας υφιστάμενης εφαρμοστικής απόφασης του Συμβουλίου της ΕΕ που ρυθμίζει συγκεκριμένες λεπτομέρειες για την εφαρμογή κάποιου κανονισμού ή μηχανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2	C(2025) 3218	Το έγγραφο με αριθμό αναφοράς C(2025) 3218 final είναι μια εκτελεστική (delegated) ρύθμιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που συμπληρώνει τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1735 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ειδικότερα, καθορίζει τους κανόνες για την ταυτοποίηση των εξουσιοδοτημένων παραγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου που υποχρεούνται να συμβάλλουν στον στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διαθέσιμη ικανότητα άγχυσης CO ₂ έως το 2030, καθώς και τον τρόπο υπολογισμού της συνεισφοράς τους και τις υποχρεώσεις αναφοράς τους.
3	C(2025) 3222	Το έγγραφο C(2025) 3222 final είναι Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που ορίζει τις αναλογικές (pro-rata) συνεισφορές των φορέων που διαθέτουν άδεια σύμφωνα με την Οδηγία 94/22/ΕΚ για την επίτευξη του στόχου της άγχυσης CO ₂ στην ΕΕ έως το 2030. Πρόκειται ουσιαστικά για μια ρύθμιση που καθορίζει πώς οι συγκεκριμένοι εξουσιοδοτημένοι παραγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου συνεισφέρουν στην επίτευξη της διαθέσιμης ικανότητας άγχυσης CO ₂ στην ΕΕ.
4	4014/2011	Ο νόμος αυτός καθορίζει το πλαίσιο για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα, περιλαμβάνοντας διαδικασίες, κατηγοριοποίηση έργων (κατηγορίες Α1, Α2, Β κ.ά.), ρύθμιση αυθαρέτων σε σχέση με το περιβάλλον, και άλλες σχετικές ρυθμίσεις. Επίσης, περιλαμβάνει πρόνοιες για τη δημόσια διαβούλευση και την προστασία περιοχών Natura, καθώς και διαδικασίες εποπτείας και εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων. ΦΕΚ 209/Α/21-09-2011
5	Οδηγία 2011/92/ΕΕ	Κύρια σημεία της Οδηγίας: Προβλέπει την υποχρέωση διενέργειας Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για έργα που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ. Περιλαμβάνει δημόσια διαβούλευση για την καλύτερη ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία. Ορίζει ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει να εκδίδουν αποφάσεις για το αν θα εγκρίνουν ή όχι το έργο, βασιζόμενες και στα αποτελέσματα της ΜΠΕ. Προβλέπει αυστηρούς χρόνους και διαδικασίες για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων.
3	Η Οδηγία 2011/92/ΕΕ τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2014/52/ΕΕ για βελτιώσεις στη διαδικασία.	
6	Οδηγία 2009/31/ΕΚ	Η Οδηγία 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αφορά την αποθήκευση (δέσμευση) διοξειδίου του άνθρακα (CO ₂) σε γεωλογικούς σχηματισμούς ως μέσο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η βασική της λειτουργία είναι να θεσπίζει το νομικό και τεχνικό πλαίσιο για την ασφαλή και αποτελεσματική δέσμευση και αποθήκευση CO ₂ στο υπέδαφος ώστε να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
7	Οδηγία ΕΕ 2021/241	Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, θεσπίζει τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF), ο οποίος αποτελεί τον κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο του σχεδίου NextGenerationEU για την στήριξη της ανάκαμψης μετά την πανδημία COVID-19.
8	(ΚΥΑ) 48416/2027/Ε.103/2011	Μεταφορά στην ελληνική νομοθεσία των διατάξεων της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη γεωλογική αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα» Η ΚΥΑ καθορίζει το νομικό και τεχνικό πλαίσιο για την αποθήκευση CO ₂ στην Ελλάδα.